

Genoeg is beter

NAV lanceert nieuwe website om burgers te informeren

'Mensen weten niet meer waar hun eten vandaan komt'. En: 'De kloof tussen boeren en burgers moet worden verkleind'. Dit horen we regelmatig zowel van onze leden als van anderen. Het NAV-bestuur had dit ook als actiepunt in de toekomstvisie van 2016 en nu heeft de NAV een nieuwe website ontwikkeld met zoveel mogelijk informatie over de moderne Nederlandse akkerbouw. Tegelijkertijd is een Facebookpagina geopend voor de actuele zaken in de teelt.

Vragen

Er zijn verschillende soorten vragen die niet-boeren hebben over akkerbouw. Er zijn vragen van mensen die willen weten wat ze tegenkomen tijdens fiets- en wandeltochten. Welk gewas staat daar, wanneer wordt het geoogst, wat is de boer aan het doen, waar dient die machine voor? Maar ook: waarom is die boer aan het spuiten of kunstmest strooien? Ook zijn er vragen van een groeiende groep consumenten die zich actief bezig houdt met de kwaliteit en veiligheid van het voedsel. Deze groep is zich niet altijd bewust van de grote zorgvuldigheid waarmee de Nederlandse akkerbouw te werk gaat en denkt soms dat iedereen beter biologisch zou kunnen telen. Daarnaast ziet de NAV dat onder beleidsmakers van de Rijksoverheid, provincies en waterschappen de praktische kennis over akkerbouw afneemt, waardoor regels worden voorgesteld die ofwel niet uitvoerbaar zijn ofwel niet bijdragen aan het beoogde beleid. Men weet soms niet eens meer wanneer gewassen geoogst worden. Maar ook bij de zogenaamde NGO's (zoals de milieubeweging) worden dingen voorgesteld die niet bijdragen aan het doel. Een voorbeeld: een maximum aantal gebruikte gewasbeschermingsmiddelen op een product zegt niets over duurzaamheid van de teelt of veiligheid van het product. Immers, gebruik van een beperkt aantal middelen kan leiden tot verminderde gevoeligheid bij de ziekte of plaag waardoor er in totaal wel meer gewasbeschermingsmiddel wordt gebruikt. Ook zijn er vragen over GMO's (genetisch gemodificeerde organismen): worden er nou GMO gewassen geteeld in Nederland of niet. En natuurlijk zijn er ook mensen die zich afvragen wat een boer nou eigenlijk verdient, zeker na de recente publicatie over het grote percentage van de Nederlandse miljonairs wat

boer is. Waarom krijgen boeren 'steun uit Europa' en anderen niet? Kortom een grote diversiteit aan vragen en een grote kloof om te overbruggen.

Antwoorden

De Nederlandse akkerbouw is wereldwijd toonaangevend en modern, met een hoog kennisniveau en bedrijfsvoering met oog voor de toekomst. Er zijn verschillende initiatieven om de burgers beter op de hoogte te stellen van wat er gebeurt in de akkerbouw. Zo ontvangen verschillende van onze leden regelmatig schoolkinderen uit de buurt op hun bedrijf en zijn er diverse bredere initiatieven zoals 'Beleef het en eet het' in de Hoeksche Waard en de 'Bildtse Aardappelweken' in Friesland. De Brancheorganisatie Akkerbouw organiseerde in 2016 weer de Dag van de Akkerbouw, maar dat leverde weinig bezoekers uit de grote steden op. Boer Bewust stelt zich ten doel vooral duidelijk te maken aan burgers hoe de geïntegreerde teelt al heel duurzaam is. De NAV denkt dat in dit digitale tijdperk een website die zoveel mogelijk en zo breed mogelijk vragen van burgers beantwoordt een goede bijdrage levert aan het verkleinen van de kloof tussen burgers en boeren en aan een reële beeldvorming.

Akkerbouw van nu

De website die de NAV heeft ontwikkeld kunt u vanaf 13 oktober vinden onder www.akkerbouw-van-nu.nl. De informatie is verdeeld in Algemene informatie, Gewassen en Teelt, Milieu, Klimaat, Geld en Economie en Akkerbouwkalender. De Algemene informatie gaat over aantallen boeren, opleidingen en bedrijfs-grootte. Onder Gewassen en Teelt worden de gewassen beschreven, maar ook de machines en uitleg over diverse keurmerken. Hierbij zijn de nodige foto's gebruikt zodat mensen kunnen herkennen welk gewas ze zien op de akkers waar ze langs fietsen of wandelen. Onder het kopje Milieu vindt u zaken als gewasbescherming, mest, duurzaamheid, veredeling met klassieke en nieuwe technieken, precisielandbouw, toekomstplannen om de duurzaamheid nog verder te vergroten. Omdat de tekst gedacht vanuit de consument is opgesteld, hebben we er voor gekozen om wel de term landbouwgif te gebruiken bijvoorbeeld, maar dan mét uitleg over nut, noodzaak, regelgeving en veiligheid. Om gevonden te worden in zoekmachines moet je immers dezelfde termen

gebruiken als de mensen die zoeken.

Onder Geld en Economie wordt uitleg gegeven over kostprijs en inkomsten, de afnemers, de positie van akkerbouwers in de keten, achtergrond van de bedrijfstoelagen uit het GLB, wereldhandel en vrijhandelsverdragen.

Onder Klimaat is er aandacht voor de aanpassing van akkerbouw aan klimaatverandering maar ook voor de bijdrage die akkerbouw kan leveren aan het terugdringen van klimaatverandering en aan de 'biobased' economie.

De Akkerbouwkalender geeft een beeld over gewassen en werkzaamheden in een heel jaar.

Informatief

U zult geen NAV-standpunten vinden op deze website, daarvoor hebben we de NAV-website. De nieuwe website is bedoeld om 'geïnteresseerde leken' te informeren. De conceptteksten zijn voorgelegd aan communicatiebureau Fuhri Journalistiek en Redactie uit Utrecht (zonder agrarische achtergrond), aan diverse NAV-leden en aan een aantal lezers van binnen en buiten de akkerbouw. Met hun opmerkingen is de website gebouwd. Er zijn veel foto's gebruikt om een herkenbaar beeld te geven.

De NAV hoopt dat deze website aan iedereen die zich bezig houdt met voedselproductie en akkerbouw nuttige informatie verschaft. De site is niet gericht op kinderen, omdat daar al andere informatievoorzieningen voor zijn, maar juist op (jong)volwassenen die met vragen zitten. Natuurlijk kunnen niet alle details en alle aspecten worden vermeld. Zo is er bijvoorbeeld voor gekozen om niet alle ziekten en plagen te noemen voor alle gewassen. Waar nodig wordt verwezen naar meer specialistische websites en publicaties. We nodigen u uit om binnenkort een kijkje te nemen op de site. Als u iets belangrijks mist, laat het ons weten, het kan altijd toegevoegd worden. Voor de actualiteit kunt u als akkerbouwer berichten en foto's plaatsen op de Facebookpagina Akkerbouw van nu. **NAV**

Na een droge start van het groeiseizoen 2017 heeft de regen van de zomermaanden bij veel knol- en wortelgewassen voor een forse nagroei gezorgd, waardoor er tot bovengemiddelde opbrengsten worden gerealiseerd.

Helaas blijkt dan weer dat we in de akkerbouwmarkten een kwetsbaar markt-evenwicht kennen, waardoor voor de meeste producten lage tot slechte prijzen gelden op de dagmarkten. Daar

komt bij dat de oogstomstandigheden door overvloedige septemberregen in met name de kustprovincies leiden tot 'aanmodderen' en individueel tot schade. Het is te hopen dat de koopkrachtige vraag naar onze producten zich herstelt om voor het komende handelsjaar tot een aanvaardbare prijsvorming te komen.

'Aanmodderen' lijkt ook het uitgangspunt in Den Haag te zijn... Wat de kabinetsformatie betreft: of de partijen vertrouwen elkaar zo weinig dat er over

ieder onderwerp tot aan het 'gaatje' onderhandeld moet worden of de beoogde regeringspartijen werken aan een voormalig 'Oostblok-achtig vijfjarenplan' om daarmee alle initiatief uit het parlement te slaan. In ieder geval leidt de demissionaire status van het kabinet nu tot een 'stand-still' in nieuwe wet- en regelgeving. En wat de akkerbouw betreft liggen er behoorlijk wat uitdagingen om tot een toekomstbestendige bedrijfsvoering te komen: een verbeterde pachtwetgeving om zowel de hoogte van pacht prijzen als het duurzaam gebruik te waarborgen, de mestwetgeving om de bodemvruchtbaarheid te waarborgen, gewasbescherming om veilige en gezonde gewassen te telen en de mededingingswet om betere afspraken over productievolume en prijs te mogen maken. Maar voor alles om de akkerbouw in staat te stellen om collectief teelt-onderzoek weer te kunnen financieren via de Brancheorganisatie Akkerbouw.

Het lijkt nu wel duidelijk dat er weer een minister belast wordt met landbouw. Het voordeel hiervan is dat niet alleen het aanzien van de verantwoordelijke politicus hiermee stijgt, maar vooral dat degene volwaardig deel uit maakt van het kabinet en in de beraadslagingen bij alle dossiers het landbouwbe-

lang kan wegen. Maar ook zal de staf van de nieuwe minister weer moeten worden uitgebreid met landbouwkennis, die door de 'juridisering' op het huidige Ministerie van Economische Zaken naar de achtergrond is geraakt. Dan rest nog de vraag wie-o-wie deze post zal moeten vervullen? Mijn persoonlijke voorkeur zou uitgaan naar de huidige voorzitter van de raad van Bestuur van Wageningen Universiteit mevrouw Louise Fresco. Zij heeft zowel nationaal als internationaal haar sporen reeds verdiend en blijkt gegeven van een realistische kijk op toekomstige ontwikkelingen. Maar ja, de 'pop-petjes-dans' voor nieuwe ministers is wel hetgeen zich het meest in de achterkamertjes afspeelt...

Naast de boeren-belangenbehartiging pakt de NAV ook de informatie aan burgers op. Het onbegrip tussen burger en boer over bijvoorbeeld het agrarisch verkeer, of het gebruik van 'de spuit' stoelt maar al te vaak op onkunde. Dat is ook logisch nu zelfs in de plattelandsgebieden er geen directe economische band meer is tussen de meeste bewoners en de boeren. Ook hier wil de NAV werken aan het perspectief en begrip tussen boer en burger!

Teun de Jong

Overeenstemming fritesaardappel-notering

De laatste jaren hanteerden Beurs Goes en Emmeloord verschillende methoden voor de notering van fritesaardappelen. In Emmeloord werd de notering gesplitst in categorie 1 en 2. Categorie 1 zijn aardappelen in Nederland geteeld en verwerkt bij de grootschalige frites-industrie in Nederland, België en Duitsland. Categorie 2 is kortweg gezegd de rest. Beurs Goes wilde deze splitsing niet aanbrengen en dat was voor de VAVI en de NAO zelfs aanleiding om niet meer aan deze notering mee te werken. Daardoor werd de notering van Goes ook niet meer meegenomen in de cash settle-

ment van de Termijnmarkt. Er zijn al een groot aantal vergeefse pogingen ondernomen om een oplossing voor dit geschil te vinden. Door dit geschil kwam ook de wens om tot een landelijke notering voor fritesaardappelen te komen niet van de grond. Tot nu toe wordt op dinsdag in Goes genoteerd voor Zuid-Nederland en op donderdag in Emmeloord voor boven de rivieren.

Tijdens Potato Europe kwamen de beide Beurzen met het bericht naar buiten dat ze het eens zijn geworden over een eenduidige manier van noteren en dat voor zowel de no-

tering van Goes als voor die van Emmeloord transacties uit het hele land zullen worden meegenomen. De notering wordt een combinatie van de Categorie 1 en 2 van Emmeloord en de 3 rasgroepen die Goes hanteert.

De NAV is heel blij dat de beide beurzen bereid zijn geweest om water bij de wijn te doen en tot deze oplossing zijn gekomen. Nederland als aardappelland bij uitstek kan zijn positie alleen maar behouden door ook als sterke en verenigde sector naar buiten te treden. De eerste landelijke aardappelnote-ring (Potato NL) zal op dinsdag 14 november plaats vinden. **NAV**

CETA 'voorlopig' van kracht geworden

Op EU-niveau is het handelsverdrag tussen de EU en Canada (CETA) inmiddels goedgekeurd door de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad van Regeringsleiders. De nationale parlementen van de lidstaten moeten zich nog over het verdrag uitspreken. Volgens de Europese procedures kan een dergelijk verdrag dan alvast 'voorlopig' van kracht worden en dat is per 21 september jl. gebeurd. De omstreken investeringsbescherming van het verdrag valt buiten deze voorlopige inwerkingtreding, maar het voor de akkerbouw meest belangrijke vrijhandelsdeel valt er volledig binnen.

Voor de akkerbouw betekent dit dat 98% van alle importheffingen die er zijn, wordt afgeschaft. En verder dat de EU en Canada elkaars stand-aarden erkennen. Canadese boeren hebben met aantoonbaar lagere eisen te maken op gebied van voedselveiligheid, milieu, dierenwelzijn en

arbeidsomstandigheden dan akkerbouwers in Nederland. En met dit verdrag zijn de beide mogelijkheden om dit verschil in concurrentiepositie te repareren, namelijk eisen stellen aan import-producten of het instellen van importheffingen, weggegeven. En de fytosanitaire eisen van de beide blokken blijven gehandhaafd, waardoor er waarschijnlijk niet meer ruimte komt voor export van pootgoed naar Canada dan in het verleden. De NAV denkt daarom dat de Nederlandse akkerbouwers last zullen krijgen van goedkopere Canadese bulkproducten op de Europese markt en dat daar weinig extra kansen voor de akkerbouw op de Canadese markt tegenover zullen staan. Handel is op zich prima, maar dan moet er wel sprake zijn van een gelijk speelveld en dat is met CETA absoluut niet het geval. **NAV**

Subsidies om erfemissies te voorkomen

Er is bij boeren en bij provincies en waterschap-pen veel aandacht voor het voorkomen van emissies vanuit de landbouw naar het oppervlak-tewater. Dit najaar zijn er in alle provincies mo-gelijkheden om via het POP3-programma subsidie aan te vragen voor 'niet-productieve investerin-gen in waterkwaliteit'. Hier kunnen bijvoorbeeld vul- en schoonmaakplaatsen voor de spuitma-chine onder vallen of schoonmaakplaatsen voor machines. Omdat de uitvoering van POP3 bij de provincies ligt, kunnen het tijdstip van de open-stelling en de voorwaarden enigszins verschillen. Wanneer u dergelijke investeringen overweegt, kan het de moeite waard zijn om bij uw provin-cie of waterschap te informeren. Ook de grotere boekhoudbureaus en Delphy zullen ongetwijfeld op de hoogte zijn van de mogelijkheden. **NAV**

Elke maand laten we onder de titel 'NAV-er in beeld' een NAV-lid aan het woord. Deze keer Jaap de Lint (41), akkerbouwer uit Klundert en lid van de werkgroep Suiker. Samen met zijn vrouw Karin en drie jonge kinderen wonen ze op hun boerderij langs de A17 net buiten Zevenbergen.

Jaap de Lint: 'Factoren van buiten de landbouw bepalen steeds meer je bedrijfsvoering.'

Introductie

Het bedrijf is nu ongeveer 80 ha groot en is al lang in de familie. Jaap's opa en diens broer boerden samen, hierna is het bedrijf gesplitst voor hun beide zonen. De vader van Jaap heeft in die tijd altijd samengewerkt met zijn neef en de machines gedeeld. In de periode dat Jaap in maatschap zat met zijn vader hebben ze in stappen het andere bedrijf over kunnen nemen omdat die geen opvolging had.

Jaap: 'Ik heb eerst de MAS en daarna de HAS bedrijfskunde gedaan. Daarna, in 2001, ben ik gaan werken voor het POA (nu VTA) en ben ik thuis in maatschap gegaan. Dit kon ik goed combineren omdat ik flexibel kon werken bij 't POA en vlakbij woonde. Ik heb het altijd wel mooi gevonden dat ik midden in die aardappel- en uienmarkt zat. In 2016 ben ik gestopt bij het VTA en dat kwam eigenlijk mooi uit. Ik had net hiervoor het bedrijf thuis overgenomen. Mijn vader deed in die tijd ook een stapje terug. Hij trekt zo nu en dan nog lichtjes aan de handrem en voorziet mij dan van wijze raad. Zijn ervaring waardeer ik en ik merk dat hij het fijn vindt dat hij nu de sores niet meer heeft, maar de krenten uit de pap kan pikken, qua werkzaamheden.'

Geen baas op eigen bedrijf?

'Wij (mijn leeftijdsgenoten) zijn opgegroeid met allerlei wetten en regelgeving en certificering, wij weten niet beter. Dat is anders voor mijn vader, voor hem is het er bijgekomen. Toch heb ik zelf ook wel eens het gevoel dat je geen baas bent op je eigen bedrijf. We hebben bijvoorbeeld te maken met de komst van een nieuwe 380KV lijn van Tennet. Je wordt overrompeld door die mensen. Wij wilden gewoon praten, maar zij hebben een strategie, gaan trainen en vervelend doen. Ik weet niet of ik hier nu kan blijven wonen i.v.m. het magnetisch veld. Volgens de regels val ik er misschien net buiten. Ik heb ook 15 jaar in een werkgroep van het industrieterrein en havenschap Moerdijk gesproken met Nuon, de gemeente enz. over de mogelijke plaatsing van windmolens op o.a. mijn land en dat van andere grondeigenaren. Maar uiteindelijk word je na 15 jaar bedankt en worden de molens op een voor het dorp Klundert ongunstige plaats gerealiseerd, maar op een plek waar alle revenuen ten gunste van het havenschap en de gemeente zijn.

Vroeger was het gebied echt primair voor de landbouw bedoeld, nu woon ik in een soort uitgestrekt recreatiegebied, waar iedereen kan fietsen en wandelen en daar ben ik als boer onderdeel van. Het levert je beperkingen op. Iedereen vindt wat van jou en je bedrijf en wat je aan het doen bent. Mensen komen wonen in het buitengebied met het idee dat het er stil en groen is. En als je niet oppast gaan ze zich tegen je bedrijf verzetten. Daar heb je geen grip op. Ze genieten het hele jaar van je land en de gewassen die er groeien, maar ben je aan het beregenen, dan klagen ze over geluid. Je bent als boer op alle fronten bezig het buitengebied mooier te maken door zo goed mogelijk gewassen te telen met mooie akkerranden. Je houdt ook rekening met de recreanten. Als je bijvoorbeeld aan het kunstmest strooien bent en er komen fietsers aan dan stop ik even want je hebt altijd wel een korreltje dat verder wegvliegt.

En ook die excessen van het weer, dat wordt steeds meer een dingetje.'

Boer Bewust /SMK/ Schoon Water

'Ik ben sympathisant van Boer Bewust, dat ook slim de gangbare landbouw positief probeert neer te zetten. Vaak wordt gangbaar tegenover biologisch gezet en biologisch de hemel in geprezen. Maar zo zwart-wit is het niet. Vaak kun je met diverse technieken bereiken dat je op een hele verantwoorde manier gangbaar voedsel teelt. Grootwinkelbedrijven proberen ook de telers aanvullende eisen op te leggen hoe het geteeld zou moeten worden, om zich als 'groenere keten' te onderscheiden van de anderen. De slimme marketingmensen bedenken dingen die voor de sector niet haalbaar zijn. Neem als voorbeeld dat er op knolselderij maar drie werkzame stoffen gevonden mogen worden. Dan kun je één keer tegen onkruid, bladluizen en bladvlekkenziekte spuiten. Herhalen kan alleen met het zelfde middel, wat qua resistentie management niet goed is. En dat zoiets een jaar kleinschalig gelukt is wil niet zeggen dat het grootschalig uitvoerbaar is. Door het gemis aan agrarisch knowhow in die organisaties gebeurt dit. Vrijdag ga ik namens de NAV naar een bijeenkomst van de Stichting Milieu Keur, betreffende vergelijkbare eisen voor aardappelen en uien. Ook ben ik deelnemer van de expertgroep Schoonwater en ik

vind het leuk om te sparren met diverse partijen (o.a. CLM, Waterschappen, Delphy) over dingen waar wij als agrariërs tegenaan lopen.'

NAV

'Vanaf de oprichting zijn we al lid van de NAV. Als broekie van de KPJ heb ik in 1993 nog brieven gevouwen in het Stedeke in Langeweg toen de NAV in oprichting was. De NAV doet veel goede dingen die vaak niet zo zichtbaar zijn. Wat mij betreft zouden ze zich wat vaker op de borst mogen kloppen en dit meer uitdragen. En oppassen dat andere organisaties er niet mee aan de haal gaan. Als actief lid prik ik daar wel doorheen, maar niet-leden of minder actieve leden hebben dit beeld soms. Het voornaamste wat de NAV doet is er voor zorgen dat akkerbouwers gehoord worden.'

Toekomstplannen

'Daar ben ik nog niet helemaal uit. Ik ben een te kleine partij om daadwerkelijk gewicht in de schaal te leggen bij grote handelaren en ik wil ook niet altijd maar lopen mopperen op allerlei instanties als er iets niet lukt. Ik probeer het bij mijzelf te zoeken en toch gewoon door te gaan ondanks de regels die opgelegd worden. We hebben er wel bewust voor gekozen om alles vrij te telen. Dan heb je er hele vervelende jaren tussen zitten maar ook héle goede. De contracten spraken mij nooit aan omdat die vaak alleen de afzet vastleggen en of de prijs of het volume openlaten. Dankzij GPS wordt je telefoon steeds meer je kantoor terwijl je aan het werk bent. Als ik nu thuis kom ben ik echt klaar, ik hoef niet meer mijn teeltregistratie in te vullen e.d. want dat kan allemaal op je telefoon. Tja m'n bedrijf is vaak leidend, maar voor mijn gezin maak ik tijd. Ik vind nog steeds dat ik een prachtig en afwisselend beroep heb en ik geniet er dagelijks van.'

Bedrijfsgegevens:

Ruim 80 ha middelzware klei

30 tot 40% afslibbaar

16 ha aardappelen

8 ha zaaiuien

8 ha plantuien

8 ha knolselderij

8 ha suikerbieten

32 ha graan

En wat deed de NAV nog meer in september?

- De NAV heeft gesproken met de Ministeries van Infrastructuur & Milieu en van Economische Zaken en diverse waterschappen over mineralen en waterkwaliteit. De NAV vindt medestanders voor haar standpunt dat er betere metingen en analyses nodig zijn voordat er strengere eisen aan de landbouw worden gesteld.
- Er is een tussentijdse bijeenkomst geweest over het ketenproject over de opkomstproblemen van pootgoed waar de NAV aan heeft deelgenomen.
- De NAV heeft in een bijeenkomst over de Bredeweersverzekering bij het Ministerie van Economische Zaken nogmaals aangedrongen op de afschaffing van de assurantiebelasting.
- De NAV heeft in een gesprek op het Ministerie van EZ over de vergroeningseisen nogmaals aangegeven dat in het akkerbouwstrokenpakket het percentage verplichte akkerrand lager zou moeten zijn dan 30%, zodat het voor meer mensen een reële optie wordt. Ook is gesproken over het probleem van de vergroeningseisen in een graan-op-graan teeltgebied. Ook het verbod op gewasbeschermingsmiddelen in eiwitgewassen die voor de vergroening meetellen is besproken, maar dit is in 'Europa' niet meer terug te draaien.
- Op initiatief van de NAV heeft er een extra overleg plaatsgevonden met LTO en de BO Akkerbouw over het Actieplan Plantgezondheid. De NAV vond dat er meer gekeken moest worden vanuit de boerenpraktijk. Onze punten hebben we ook ingebracht in de begeleidingscommissie van het project. De nieuwe versie ligt nu voor aan de Sectie Teelt, de Sectie UHV (Uitgangsmateriaal, Handel en Verwerking) en het bestuur van de BO Akkerbouw.
- De NAV heeft meegewerkt aan een internationaal onderzoek over belangenbehartiging voor boeren. **NAV**

Werkbezoek GroenLinks

Op 29 september is Rik Grashoff, woordvoerder landbouw in de Tweede Kamer voor GroenLinks, met beleidsadviseur Tom Ludwig op werkbezoek geweest bij de NAV, op het bedrijf van Kees van Dijk. Tijdens de rondgang werd de aandacht getrokken van zijn spoel- en vulplaats die gekoppeld is aan een biofilter, daarna zijn we bij de akkerranden langs gelopen en hebben we de prachtige kleuren van de vergroeninggewassen bekeken. Tijdens het 'keukentafelgesprek' daarna was er een goede inhoudelijke discussie over diverse onderwerpen. De NAV heeft aangegeven dat er voor een werkelijke bijdrage van de akkerbouw aan verminderen van de klimaatverandering meer ruimte nodig is in de mestwetgeving voor het gebruik van bodemverbeteraars waarmee de akkerbouw meer broeikasgassen kan vastleggen, terwijl het huidige mestbeleid eerder stuurt richting meer afbraak van organische stof. Ook hebben we met voorbeelden duidelijk gemaakt dat vanwege het fosfaatplafond de stikstof uit dierlijke mest vaak vervangen moet worden door kunstmest. Natuurlijk is ook gesproken over gewasbescherming. De NAV heeft gepleit tegen een algeheel verbod op neonicotinoïden en glyfosaat, omdat wij denken dat voor de totale milieubelasting juist een beperkt gebruik beter is dan een verbod, zonder risico's voor bijen.

Als voorbeeld: zaadbehandeling van bieten met neonicotinoïden spaart later veel bespuitingen uit. We hebben ook gepleit voor een stimulans voor de teelt van eiwitgewassen. Het gesprek ging verder over de inkomenspositie van boeren. GroenLinks wil meer ruimte voor boeren in de mededingingswetgeving om zich te organiseren. Daar pleit de NAV ook al langer voor. Al met al een nuttig bezoek, waarin ruim de tijd was om de boerenbelangen in de diverse dossiers te bespreken. **NAV**

Extra ALV 30 nov. 2017

20-22 uur, De Schakel, Oranjelaan 10, Nijkerk Agenda:

1. Opening en vaststellen agenda
2. Notulen ALV 15 februari 2017
3. Ingekomen stukken en mededelingen
4. Internationale belangenbehartiging
  - Voorstel van bestuur om lidmaatschap van Europese Coordination Via Campesina (ECVC) te beëindigen.
  - Alternatieve manieren om internationaal actief te zijn.
5. 25-jarig bestaan NAV
6. Actieplan Plantgezondheid
7. Rondvraag
8. Sluiting **NAV**

Agenda

25 oktober: Bestuursvergadering
30 november: Extra Algemene Ledenvergadering

Foto voorpagina: Aleid Dik

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 4 november.

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2018 betaalt u € 100,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2018 is de contributie € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (0168 - 329 130).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Pastoor van Kessellaan 1
4761 BH Zevenbergen

tel 0168 - 329 130
fax 0168 - 328 735

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Ytzen Pieter van der Werff
06 - 20 40 42 66

Regio Noordoost

Berend Jansema
0599 - 326 308

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211